

Naar een Landelijk Opleidingsplan
Huisartsgeneeskunde

Thema Chronische Zorg

Colofon

Expertgroep Chronische Zorg

Dr. Jean Muris (voorzitter), huisarts, hoofd huisartsopleiding Maastricht
Drs. Marie-Anne van Alphen, huisarts, recent de huisartsopleiding afgerond
Drs. Meike Bruinsma, huisarts, docent huisartsopleiding UMCG
Dr. Pieter van den Hombergh, lid Huisartsopleiders-team, huisartsopleiding AMC-UVA
Dr. Bart Thoonen, huisarts, coördinator kaderopleiding astma/COPD, VoHA, RadboudUMC

Projectgroep Landelijk Opleidingsplan, Huisartsopleiding Nederland

Drs. Paul van de Vijver, huisarts, projectcoördinator
Drs. Kees van der Post, portefeuillehouder hoofden
Dr. Mirjam Nijveldt, onderwijskundige
Dr. Marcel Reinders, projectleider toetsing

Contact

m.nijveldt@huisartsopleiding.nl; p.vdvijver@huisartsopleiding.nl
030-2823460 (secretariaat)

Versie

September 2014

1. Omschrijving van het thema

Kenmerkend voor de huisartsgeneeskundige zorg voor chronisch zieken, wat betreft aandoeningen als diabetes, astma/COPD en secundaire preventie van hart- en vaatziekten, is dat deze veelal geprotocolleerd gegeven wordt en is georganiseerd volgens richtlijnen van een zorggroep. Er zijn echter ook ziekten in de eerste lijn waar principes van chronische zorg gelden (i.e., continue behandelrelatie en continuïteit in beleid), maar die niet middels ketenzorg worden uitgevoerd. Dit geldt voor oncologische ziekten, reumatoïde artritis, artrose, atriumfibrilleren, hartfalen, chronische rugpijn en neurologische aandoeningen zoals de ziekte van Parkinson. Ook andere, hier niet specifiek genoemde ziekten, zoals zeldzame ziekten, kunnen vallen onder chronische zorg; voorbeelden zijn spierziekten zoals ALS, of metabole aandoeningen. In de toekomstvisie 2022 wordt het belang van chronische zorg als volgt verwoord: “Complexe ouderenzorg, samenhangende chronische zorg, GGZ, oncologische nazorg en palliatieve zorg vormen een essentieel onderdeel van de huisartsenzorg”.

Te voorziene ontwikkelingen

Het beroep dat op de huisarts gedaan wordt zal toenemen vanwege enerzijds het ouder worden van de populatie, anderzijds verschuiving van zorg van de tweede naar de eerste lijn. Om deze toegenomen zorgvraag het hoofd te bieden zal meer de nadruk komen te liggen op zelfmanagement, zorg op maat en toepassen van innovatieve methoden (o.a. E-health).

Chronische Zorg in de huisartsopleiding

In het onderwijs wordt de rol van de huisarts in het leveren van chronische zorg benadrukt, bij uitstek passend bij een generalistische, personsgerichte benadering van de patiënt en continuïteit van zorg. Het eerste jaar van de opleiding bevat de competentieontwikkeling van aios in het diagnosticeren van chronische ziekten, het instellen van de behandeling en een oriëntatie op de benodigde organisatie in de opleidingspraktijk. In het tweede jaar verwerft de aios competenties in de intramurale zorgverlening (verpleeghuis, revalidatiecentrum) voor chronisch zieken en de samenwerking hierin. Competentieontwikkeling in diseasemanagement bij chronisch zieken, de organisatie en financiering van de zorg vindt plaats in het laatste jaar van de opleiding.

Relatie tot andere thema's

Het thema Chronische Zorg overlapt met een aantal andere thema's, namelijk 'Preventie', GGZ ('Zorg voor patiënten met psychosociale en psychiatrische klachten en aandoeningen') en 'Zorg voor Ouderen'. Enkele beroepsactiviteiten zijn nader uitgewerkt onder deze thema's, zoals activiteiten gericht op (individuele) preventie van een chronische ziekte.

Bronnen

1. Toekomstvisie Huisartsenzorg 2022, LHV-NHG, 2012
2. Aanbod huisartsgeneeskundige zorg 2009. Utrecht, LHV, 2009
3. Ontwikkelopdracht Landelijke cursus Chronische Ziekte en management, Huisartsopleiding Nederland, 2011
4. Nationaal Plan Zeldzame Ziekten, ZonMw, 2013

2. Kenmerkende beroepsactiviteiten

Trefwoord	Kenmerkende beroepsactiviteit	Omschrijving	Competentiegebieden
Deelthema 1: Geprotocolleerde zorg			
Diabetes, hart- en vaatziekten, astma/COPD	1. Behandelt, controleert en organiseert de zorg voor patiënten met diabetes, hart- en vaatziekten en astma/COPD.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Behandelt en controleert patiënten in relatie met andere risicofactoren, zoals bloeddrukwaarden, lipidenspectrum, roken en lichaamsbeweging; ✓ Verricht controles en baseert zich hierbij wat frequentie, inhoud en behandeling betreft op de geldende (Zorg) Standaarden; ✓ Organiseert de zorg in de praktijk en/of sluit zich aan bij een zorggroep in de eerste lijn (ketenzorg); ✓ Verwijst naar de tweede lijn bij diagnostische problemen, niet bereiken van de streefwaarden of op verzoek van de patiënt; ✓ Bepaalt of de patiënt het meest gebaat is bij geprotocolleerde zorg bij praktijkondersteuner of assistente, of begeleid wordt door de huisarts zelf i.v.m. complexiteit en/of co-morbiditeit; ✓ Geeft op de patiënt gerichte voorlichting en hanteert gesprekstechnieken voor gedragsverandering zoals motiverende gesprekstechnieken, cognitieve gedragstherapie (bijv. in kader therapietrouw, leefstijladvisering, roken). 	1. Medisch handelen 3. Samenwerken 4. Organiseren 6. Wetenschap en onderwijs
Registratie	2. Registreert, deelt data met medebehandelaars en stelt beleid bij.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Registreert verkregen data in HIS/KIS volgens de ADEPD richtlijn en deelt waar nodig deze data met andere medebehandelaars; ✓ Bewaakt de ziekte-specifieke parameters in het HIS en stelt het beleid bij volgens actuele richtlijnen; ✓ Verricht extracties van relevante data uit het HIS en bepaalt op basis van spiegelinformatie of de verleende zorg moet worden verbeterd. 	1. Medisch handelen 4. Organiseren 6. Wetenschap en onderwijs
Samenwerking in praktijk	3. Begeleidt en evalueert de zorg verleend door assistente en POH.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Begeleidt en coacht de praktijkondersteuner (POH) en assistente die gedelegeerde taken uitvoeren; ✓ Voert de regie over de zorgverlening vanuit de medische eindverantwoordelijkheid en superviseert de gedelegeerde taken. 	3. Samenwerking 4. Organiseren 6. Wetenschap en onderwijs
Deelthema 2: Niet geprotocolleerde zorg			
Stelt diagnose chronische ziekte	4. Markeert het moment dat er sprake is van een chronische ziekte, die behandeling en controle behoeft.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Behandelt op grond van richtlijnen en bepaalt of de benodigde controles in de eerste lijn kunnen plaatsvinden; ✓ Bespreekt wat de gevolgen van de ziekte op lange termijn kunnen zijn; ✓ Bepaalt in overleg met de patiënt wanneer verwijzing naar de tweede lijn geïndiceerd is. 	1. Medisch handelen 3. Samenwerken 4. Organiseren

Trefwoord	Kenmerkende beroepsactiviteit	Omschrijving	Competentiegebieden
Nazorg	5. Verleent en organiseert zorg na ontslag uit het ziekenhuis.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verleent gestructureerde nazorg aan patiënten met een chronische aandoening die uit specialistische controle zijn ontslagen; ✓ Bepaalt wat de eigen taak is en maakt afspraken met andere zorgverleners; ✓ Maakt afspraken met de tweede lijn over het hoofdbehandelaarschap of gedeelde zorg. 	1. Medisch handelen 4. Organiseren
Deelthema 3: Algemeen			
Zeldzame ziekten	6. Behandelt en begeleidt patiënten met zeldzame ziekten.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Maakt gebruik van de patiënt als informatiedrager als de diagnose in de tweede lijn is gesteld en de behandeling daar plaatsvindt; ✓ Betreft de kennis die de patiënt over zijn/haar ziekte heeft expliciet bij de behandeling van intercurrente ziekten. 	1. Medisch handelen 2. Communicatie 7. Professionaliteit
Gezamenlijke besluitvorming	7. Kiest – bij conflicterende behandelingsrichtlijnen – samen met de patiënt de meest passende behandeling.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Maakt in geval van conflicterende richtlijnen (o.a. bij co-morbiditeit) gezamenlijk met de patiënt een gemotiveerde keuze uit de te volgen aanbevelingen (shared decision making); ✓ Stimuleert zelfmanagement als onderdeel van de behandeling, zorgt voor de randvoorwaarden en schakelt de POH in. 	1. Medisch handelen 2. Communicatie 5. Maatschappelijk handelen 7. Professionaliteit
Communicatie (ICT)	8. Maakt gebruik van moderne communicatie-technieken.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Maakt waar mogelijk gebruik van moderne c.q. innovatieve technieken om te communiceren met patiënt en andere zorgaanbieders (e consult, telemonitoring, internettoepassingen); ✓ Ondersteunt zelfmanagement. 	2. Communicatie 4. Organiseren 5. Maatschappelijk handelen

3. Suggesties fase van de opleiding

Kenmerkende beroepsactiviteit	Competentiegebieden <i>Selectie van de meest exemplarische</i>							Opleidingsfase <i>Wanneer toetsen/beoordelen/ beheersen?</i>
	1	2	3	4	5	6	7	
1. Behandelt, controleert en organiseert de zorg voor patiënten met diabetes, HVZ en astma/COPD.	+		+	+		+		<i>Einde jaar 1, jaar 3</i>
2. Registreert, deelt data met medebehandelaars en stelt beleid bij.	+			+		+		<i>Einde jaar 1, jaar 3</i>
3. Begeleidt en evalueert de zorg verleend door assistente en POH.			+	+		+		<i>Jaar 3</i>
4. Markeert het moment dat er sprake is van een chronische ziekte, die behandeling en controle behoeft.	+		+	+				<i>Jaar 1</i>
5. Verleent en organiseert zorg na ontslag uit het ziekenhuis.	+			+				<i>Jaar 1</i>
6. Behandelt en begeleidt patiënten met zeldzame ziekten.	+	+					+	<i>Gehele opleiding</i>
7. Kiest-bij conflicterende richtlijnen-samen met de patiënt de meest passende behandeling.	+	+			+		+	<i>Jaar 3</i>
8. Maakt gebruik van moderne technieken.		+		+	+			<i>Jaar 3</i>

1 Medisch handelen 2 Communicatie, 3 Samenwerken, 4 Organiseren, 5 Maatschappelijk handelen, 6 Wetenschap en onderwijs, 7 Professionaliteit